

JAK VYDÁVALI ROBINSONA

I. ILF – E. PETROV

V redakci ilustrovaného čtrnáctideníku „Dobrodružné záležitosti“ se projevil nedostatek uměleckých výtvarů, které by dokázaly přikovat duši čtenáře.

Byly tu sice nějaké práce, ale nebyly to ty pravé. Bylo v nich příliš mnoho žhavé vážnosti. Po pravdě řečeno, ony omračovaly duši čtenáře, ale nepřikovály ji, a šéfredaktor chtěl, aby ji doslova přikovály. Nakonec se rozhodli, že si objednájí román na pokračování.

Rychlý redakční posel se rozběhl s lístečkem k spisovateli Moldavancevovi a již příští den seděl Moldavancev na kupeckém divanu v šéfredaktorově pracovně.

„Chápete?“ pronikal v podstatu úkolu šéfredaktor, „musí to být strhující, dobrodružný, radostný, svěží román. Má to být v podstatě sovětský Robinson. Tak napsaný, aby se člověk nedokázal odtrhnout.“

„Robinson, to by šlo,“ odpověděl krátce spisovatel. „Tak docela jednoduché to není. Nejde jen o Robinsona, ale o sovětského Robinsona.“

„A jakého jiného, snad ne rumunského.“ Spisovatel nebyl řečný. Na první pohled bylo jasné, že je mužem činu. Román byl skutečně zplozen v stanovené lhůtě. Moldavancev se příliš neodchýlil od svého vynikajícího vzoru. Když Robinson – tak Robinson.

Sovětský mladík ztroskotá s lodí. Vlna jej vynese na neobydlený ostrov. Je osamocený, bez ochrany před tváří mocné přírody. Je obklopen nebezpečnými dravci, lianami, a nastává období dešťů. Ale sovětský Robinson je plný energie, zdolává všechny překážky, které se zdály nezdolatelné. Za tři roky jej najde sovětská expedice v plném rozmachu sil. Podmanil si přírodu, vystavěl domek, obklopil jej zeleným pásem zahrad, zavedl chov králíků, ušil si tolstojovskou rubašku z opičích chvostů. Vycvičil pá-

poška, aby ho ráno denně budil slovy: Pozor, pozor! Odhoďte pokrývku, odhoďte pokrývku – začínáme ranní čtvrt hodinku!

„To je velmi dobré,“ řekl šéfredaktor, „a s těmi králíky to je přímo velkolepé. Úplně aktuální. Ale odpusťte, není mi docela jasná základní idea vaší práce.“

„Boj člověka s přírodou,“ s obvyklou stručností řekl Moldavancev.

„Ano, jenže to není typicky sovětské.“

„A co papoušek? Vždyť jám přece nahrazení rádio. Je to zkušený hlasatel.“

„Papoušek – ten je dobrý. I zelený pás zahrad. Ale není tu nijak zřejmá sovětská společnost. Kde máte kupříkladu výbor odborové organizace? Kde je tu úloha odborů?“

Moldavancev se rázem vzrušil. Jakmile vycítil, že by jeho román mohli nepřijmout, jeho málomluvnost zmizela. Začal být mnohomluvný.

„Kdepak by se tu vzal výbor odborové organizace? Vždyť ostrov byl neobydlený!“

„Zcela správně, neobydlený. Ale výbor tu musí být. Nejsem umělcem slova, ale na vašem místě bych ho tam dal. Jako sovětský element.“

„Ale celý námět vychází z toho, že ostrov je pustý...“

Vtom se Moldavancev podíval šéfredaktorovi do očí a zajíknul se. Jeho oči byly tak modré, obrážela se v nich taková prázdnota jak na jarním modroučkém nebi, že Moldavancev přistoupil na kompromis.

„Máte vlastně pravdu,“ řekl pozvednuc ukazováček. „Samozejmě. Jak to, že jsem na to hned nepřišel? Po ztroskotání lodi se zachrání dva: náš Robinson a předseda odborové organizace.“

„Přidejte ještě dva,“ chladně prohodil šéfredaktor.

„Oj,“ vypískl Moldavancev.

„Žádné oj, zachrání se ještě dva a s nimi aktivistka vybírající členské příspěvky.“

„Proč vybírá členské příspěvky? Od koho je bude vybírat?“

„Od Robinsona.“

„Od Robinsona může vybírat příspěvky předseda, nic mu to neudělá.“

„To se velice mýlíte, soudruhu Moldavanceve, něco podobného je absolutně nepřipustné. Předseda se nesmí zatěžovat maličkostmi a běhat za příspěvky. Bojujeme proti tomu. Musí se zabývat vážnou prací odpovědného činitele.“

„V tom případě můžeme psát i o výběrčí,“ přizpůbil se Moldavancev. „Bude to lepší, může se pak provdat za předsedu nebo za toho našeho Robinsona. Bude se to veseleji číst...“

„Dejte pokoj! Nesnižujte se k bulvárnosti, k nezdravé erotice, jen ať si vybírá členské příspěvky a opatruje je v nedobytné skřínce.“

Moldavancev se zavrtěl na divanu. „Dovolte – nedobytná skříňka přeci nemůže být na neobyvaném ostrově.“

Šéfredaktor se zamyslel. „Počkejte, počkejte,“ řekl, „v první kapitole máte znamenitou pasáž. Vlna vynese Robinsona a druhé trosečníky a také vyvrhne na břeh různé věci.“

„Sekeru, karabinu, busolu, soudek rumu, láhve léku proti kurdějím,“ vítězně vypočítával spisovatel.

„Rum vyškrtněte,“ rychle řekl šéfredaktor. „A pak – pro koho je ta láhev léku proti kurdějím. Komu je to třeba? Raději tam dejte láhev inkoustu. A určitě nedobytnou skříňku.“

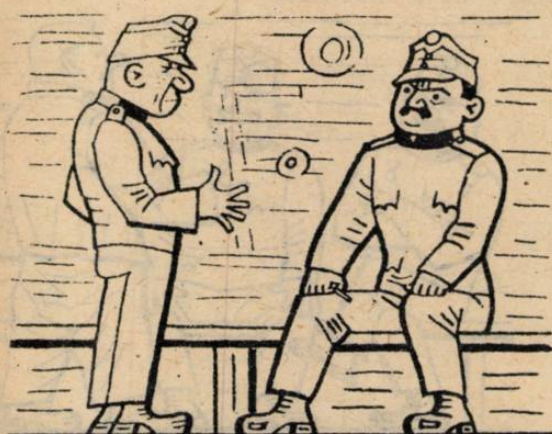
„Nač pořád potřebujete nedobytnou skříňku? Členské příspěvky přece může ukládat do dutiny baobabu. Kdo by je tam ukradl?“

„Jak to kdo? Co Robinson a předseda odborů a zachránění trosečníci, občanská kontrola...“

„Cožpak ta se také zachránila?“ bojácně se zeptal Moldavancev.

„Zachránila!“

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

7. Matušič a Batzer se dívali na vojnu s Itálií ze stanoviska čistě praktického. „To se nám to špatně poleze do těch kopců,“ řekl Batzer, „hejtman Sagner má těch kufrů hromadu. Už dvakrát jsem je ztratil; jednou v Srbsku, po druhé v Karpatech a může být, že mě to čeká po třetí na italské hranici. Potom to žrádlo tam dole, samá polenta a olej. Víš, u nás v Kašperských horách děláme knedlíčky ze syrových brambor, ty se uvaří, pak se obalejí ve vejci, posypou houskou a opičkají na špeku. A nejlepší jsou s kyselým zelím,“ dodal melancholicky.

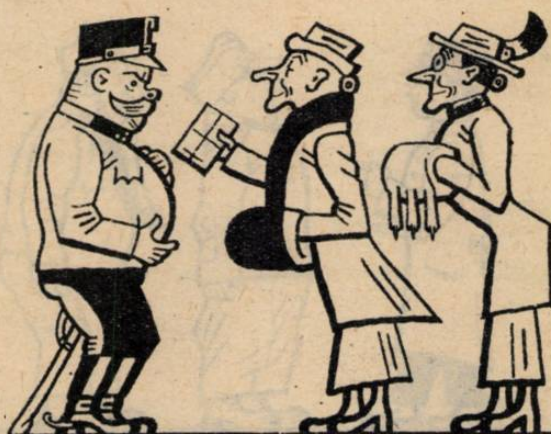
10. Když to všechno obě dámy odevzdaly, projevíly přání zúčastnit se rozdávání dárek. Obě se tvářily strašně uražené, když hejtman Sagner zamítl jejich žádost. Ctihodné dámy prošly řadou vojáků a jedna z nich neopomenula při té příležitosti popleskat jednoho zarostlého vojáka po tváři. Byl to nějaký Šimek z Budějovic, který neznaje ničeho o tom vznešeném poslání těch dam, prohodil: „Jsou ale tady ty potvory drží. Kdyby aspoň taková vopice vypadala k světu, ale je to jako čáp a ještě si taková rašple chce něco začínat s vojáky!“

8. Pojednou bylo všechno mužstvo vyhnáno z vagónů ven, poněvadž si přišel esalon prohlédnout jeden staříček generál. Generál se procházel před frontou, zastavil se před jedním mladým vojákem a tápal se ho, má-li hodinky. Voják sice měl, ale řekl, že žádné nemá. „To je dobře,“ řekl generál s připitomělym úsměvem, jako to dělával císař František Josef. Potom optal se vedle stojícího kaprála, je-li jeho manželka zdráva. „Poslušně hlásím,“ zařval desátník, „že nejsem ženat.“ Načež generál s blahosklonným úsměvem opět řekl své: „To je dobře, to je dobře.“

11. Poručík Dub, starý známý denunciant, našel za nádražní budovou stát Švejka, který si se zájmem prohlížel plakát nějaké loterie. Plakát znázorňoval, jak rakouský voják připichuje kozáka ke zdi. Dub se otázel Švejka, jak se mu to líbí. „Poslušně hlásím, pane lajtnant, že jsem ještě takovou hovadinu neviděl. Dyť von může ten bajonet zlomit, to je marný, je to kamenná zeď a volce je křehká. To jsme vám jednou měli jednoho lajtnanta a ten se jednou zbláznil a koupil pro kumpanii celej vůz kokosovejch vořechů. Půl kumpanie si zlámalo bajonety...“

9. K hejtmanovi Sagnerovi se dostavila deputace „Spolku pro uvítání hrdinů“, sestávající ze dvou strašně utahaných dam, které odevzdaly dárek, totiž dvacet krabiček voňavých pastilek do úst. Na každého muže přišly tři pastilky. Kromě toho přinesly balík vytištěných modliteb. „Bůh žehnej vašim bodákům, aby hluboko vnikly v břicho vašich nepřátel. Milosrdný Bůh dejž, aby se všichni nepřátelé zalkli ve vlastní krvi.“ Dobrotivý bůh měl Srby, Rusy, Angličany, Francouze a Japonce rozsekat na nudle a pomordovat to všechno, jako to udělal Herodes s mláďátky.

12. Poručík Dub podíval se zlostně do bezstarostného obličejce dobrého vojáka Švejka a otázel se ho zlostně: „Znáte mne?“ – „Zná, pane lajtnant.“ Dub zakoulel očima a zadupal: „Já vám povídám, že mne ještě neznáte! Vy mne znáte možná z té dobré stránky, ale až mne poznáte z té špatné stránky! Vy osle! Máte nějaké bratry?“ – „Poslušně hlásím, pane lajtnant, že mám jednoho.“ – „To bude ten váš bratr takové hovado jako vy. Čím je?“ – „Profesorem, pane lajtnant. Taky byl na vojně a složil oficiřskou zkoušku,“ odpověděl Švejk s bezstarostným klidem.